Maria Westerman
erityisasiantuntija
ympäristöministeriö
28.4.2025

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY muuttamisesta suden (Canis lupus) suojeluaseman osalta (E 27/2025 vp);

Vastaukset ympäristövaliokunnan täydentäviin kysymyksiin

Ympäristöministeriö kiittää ympäristövaliokuntaa ympäristövaliokunnan asiantuntijakuulemisessa 24.4.2025 esitetyistä täydentävistä kysymyksistä ja vastaa seuraavasti:

Arvoisa ympäristövaliokunta,

Vastaan ympäristöministeriölle osoitettuihin lisäkysymyksiin seuraavasti:

Karhujen aiheuttamat vahingot ihmisille?

Karhujen aiheuttamisen ihmisvahinkojen osalta Romanian tilanne valaisee tilannetta hyvin. Romaniassa karhukannan runsastuminen on aiheuttanut hyökkäyksiä ihmisiä kohtaan (vertailun vuoksi Romaniassa on arviolta noin 8000 karhua, Suomessa noin 1816–2375 karhua ja Suomen karhukanta on runsastunut viime vuosina). Romanian ympäristöministeriön mukaan karhut ovat tappaneet Romaniassa 26 ihmistä ja vahingoittaneet 273 ihmistä viimeisen 20 vuoden aikana. Ihmisarkuuden ylläpitäminen onkin karhun osalta tärkeä kysymys, kuten ennakkovaikuttamista koskevassa E-kirjeessä (E 17/2024 vp) on linjattu. Tällä hetkellä karhun kannanhoidollinen metsästys on estynyt kansallisesti korkeimman hallinto-oikeuden linjausten mukaisesti, joten kysymys ihmisarkuuden ylläpitämisestä on erittäin ajankohtainen myös Suomessa erityisesti nyt karhukannan jatkaessa runsastumistaan.

On kuitenkin todettava, että tämä kyseessä oleva komission esitys luontodirektiivin liitemuutoksesta koskee vain sutta.

Suomen ennakkovaikuttamislinjauksia karhun osalta (suden lisäksi) on linjattu E-kirjeessä E 17/2024 vp.

Esimerkki suojelun tarpeessa olevasta lajista, joka olisi tiukemman suojelun tarpeessa?

Luontodirektiivin liitteitä ei ole alunperinkään tarkoitettu pysyviksi vaan niitä tulisi peilata ajantasaiseen tieteelliseen tietoon pohjaten. Luontodirektiivin 19 artiklassa erityisesti mainitaan ”komission aloitteesta tarpeelliset muutokset tämän direktiivin liitteen IV mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen.” Tämä koskee niin lajeja, jotka ovat runsastuneet, kuin lajeja, jotka ovat uhanalaistuneet. Esimerkkinä tiukan suojelun tarpeessa olevasta lajista Suomessa tässä suhteessa voidaan mainita ahma ja metsäpeura, jotka on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Lajit on mainittu myös ennakkovaikuttamista koskevassa E-kirjeessä E 17/2024 vp.

Tässäkin kohtaa on tosin todettava, että kyseessä oleva komission esitys luontodirektiivin liitemuutoksesta koskee vain sutta eikä muista lajeista ole suden yhteydessä komission aloitteesta keskusteltu.

Sosioekonomisten ongelmien suhde tekniikan ja tieteen kehitykseen?

Suden hyödyt osana luonnon monimuotoisuutta ja luontokatoa vastaan?

Komission esityksen pohjalla on suden runsastuminen ja kannankehitys tieteelliseen tutkimustietoon perustuen (erityisesti pohjautuen syväanalyysiin suden tilanteesta EU:n alueella). Samalla suojelun tavoitteiden kanssa on punnittava sosiaalisen kestokyvyn näkökulma, jotta suojelun taso on perusteltu. Koska susi edelleen liitemuutoksenkin jälkeen säilyy suojeltuna ja direktiiviraportoinnin (ja seurannan) alaisena lajina, on komission esitys perusteltu siitä näkökulmasta, että kansallisesti voidaan joustavamman keinovalikoiman nojalla ratkaista susien aiheuttamia ongelmia kuitenkin samalla huomioiden suotuisan suojelun tason.

Susi on osa Suomen ja EU:n luonnon monimuotoisuutta. Suomi on sitoutunut toimimaan luontokatoa vastaan. Suojelussa on samalla otettava huomioon sosioekonomiset näkökulmat ja osana kokonaisvaltaista ratkaisua kiinnitettävä huomiota lisäksi vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja luonnon ja ihmisen rinnakkaiseloon. Suojelun tarpeen punninnan nojalla komissio on päätynyt E27/2025 vp mukaiseen ehdotukseen suden suojeluaseman muuttamiseksi. Susi säilyy ehdotuksessa suojeltuna lajina sekä Bernin sopimuksessa että luontodirektiivissä ja lajin suotuisan suojelun taso tulee ottaa huomioon kansallisessa päätöksenteossa. Luontodirektiivin 17 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on raportoitava kuuden vuoden välein luontodirektiivin säännösten soveltamisesta. Raportointi pitää sisällään myös lajien suojelutasojen arvioinnin.